

TELEGRAFULUI ROMANU

Nº 79. ANULU XVI.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Dumineca. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția poștei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediție. Pretiul prenumeratului pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. și pe jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru principii și teritoriile străine pe anu 12 fl. pe 1/4 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru prima oară cu 7. cr. și urmări, pentru următoarele două oare cu 5 1/2. cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu, în 27 Septembrie (9 Oct.) 1868.

Invitare de prenumeratii la „Telegraful Român”.

Președintele din urma (Octombrie—Decembrie) al anului 1868. — Pretiul abonamentului pe 1/4 anu este:

Pentru Sabiu 175 xr. v. a.

Pentru Transilvania și Monarhia austriacă 2 fl.

Pentru Principatele rom. unite și strainătate, 3 fl. v. a.

DD. abonanți sunu rugati a nu întârziu cu trimiterea prenumeratiilor.

Adresele ne rogăm să scrie curațu, și epistolele de prenumeratii să se trimită francate—adresându-le de dreptul la

Editura „Telegrafului Român”
în Sabiu.

Sciri speciale dela Congresu.

Comisiunea de 27 a tienut ieri în 8 Oct. la invitarea secțiunii I, o ședință plenaria, spre a aduce în chiaru șestiunea de mare importanță pentru lucrarea mai departe a acestei secțiuni, care și în ce sfere de activitate suntu organele eparhiali; și după desbatere lungă interesanta, la care au luat parte cei mai de frunte membri, invertindu-se diferenția opiniunilor mai tare pre lângă întrebarea aceea, că au să intre și mireni în consistoriu, să primitu, că organele eparchiei suntu, se intielege cu Episcopulu în frunte, sinodulu eparhialu și consistoriulu, celăi că corpu, legislativu, acestă că corpu executivu. Consistoriulu insă are să conste din 3 secțiuni, una pentru trebile scolari, a două pentru cele disciplinare și matrimoniiale, iera a treia pentru cele economice.

Congresulu naționalu bisericescu român.

Siedintă VI s'a tienutu în 24 Sept. (6 Oct.) sub presidiul ordinariu.

Inceputul siedintei la 10 1/4 ore înainte de amedi.

Notariul Dr. Maniu cetește protocolul siedintei trecute, carele se verifica și se acceptă fără modificări.

Dupa acăstă aduce presidiul la cunoștința congresului sosirea Dui Antoniu Mocioni de Foeni și infatișarea densului la congresu. Aflânduse plenipotenția acestui Domnul intră totu corecta, se declară de verificatu (sa traiasca!). Urmăza cunoștințarea despre sosirea Dui vice comite Dr. Hodosiu, alesu deputatul în tractul Zarandului. Fiindu și plenipotenția acestui Domnul înzestrata cu totu forme legale, Dr. Hodosiu se declară de verificatu.

Fiindu ea dlu Dr. Hodosiu s'a alesu în dōne cercuri de alegere de deputatul congresualu: în Protopopiatulu Zlatnei și într'alu Zarandului, susu amintitul domnul resignă, de a fi deputatul tractului Zlatnei. Resignația acăstă, prevedind-o alegatorii din cercul amintit in urma, au alesu și unu substitut in persóna lui George Secol'a. Fiindu și plenipotenția acestui domn provaduită cu totu cerințele legale, se declară de verificatu. (sa traiasca).

Asemenea s'a infatișat astăzi DD. Alessandru și Victor Mocioni congresului, și fiindu și plenipotențiele domnielor sele provedute cu cerințele legale, se declară de verificati (sa traiasca!).

Dupa acestea presidiul prezintă congresului unu recursu insinuatu din partea reprezentantilor din Eparchia Oradiei și comitatulu Bihariei, care recursu se dă notariului Dr. Maniu spre certire, și în carele se cere restaurarea episcopiei în Oradea mare.

Recursul se transpună la comisiunea petiționarie.

Dlu dep. Cermenă substerne unu recursu a comunităției mestecate cu serbi, Mehala de lângă Timișoara, și se róga, că acestu recursu să se transpună la comisiunea respectiva (se primisce).

Dlu dep. Babesiu în cătu privesce petițunea reînființării episcopiei din Oradea mare, dică, că desă lucrul nu este momentu comunu, ci totusi de o mare însemnatate și că comunele din Banatu, care sau tienutu de diecesa Timișorei au aceeași poziție, carea diecesa sau sistat in contră protestului asternutu. Crede asiadara, că aru fi mai oportunu să se pună acestu obiectu la ordinea dilei, său să se denumește pentru elu o comisiune specială.

Dlu dep. Manu reflectă, că în privința acestui obiectu s'a adusu concluzu, să se incredințeze comisiunei petiționarie; densulu asiadara nu poate prinde prepunerea lui dep. Babesiu.

Escol. Sea Dlu presedinte provoca comisiunea, esmisa în privința proiectului de lege, adusu de Ministeriulu de culte și instrucțiunea publică pentru regularea scărelor poporali.

Dlu dep. Babesiu că referinte dice că obiectulu, cu carele au fostu insarcinat comisiunea de 9 este de însemnatate extraordinară, pentru ca proiectul ataca dreptul autonomiei noastre bisericesc. Comisiunea esmisa nu s'a multiamit, a desbat obiectulu acestă numai în sinulu seu, ci au ascultat în conferinție private și opinione totalităției. Asiadara propunerea comisiunei este votul majorităției, acceptat de totalitatea membrilor congresuali și este dorința comuna. De aceea se marginesc a căi propunerea comisiunei și apoi a face unele observări (cetesce propunerea comisiunei publicată în anul trecut). Deslusiesc apoi, că întrebarea cea mai dificila în șestiunea de fată au fostu, ce de a se întreprinde spre ajungerea scopului.

In privința acăstă spune, că s'amanifestau diferenția, pentru că unii, și la începutu partea cea Mai mare, au fostu de acea opinie, că pasii să se specifică și să se dică de dreptul, că Escolentia Sea aru avea să se îndrepte mai antâi către regim și către corporația legiuitoră, pentru ca proiectul acestă este predat unei comisiuni ad hoc.

Escolentia Sea să fie postită în numele congresului să facă pre acestu temei pasii de lipsă. Lă de căstă acesti pasi aru și fără rezultat, atunci să se întrepuna la Majestate, că să denegă sanctiunea acestui articol de lege, spre delaturarea pericolului amenintătoriui autonomiei bisericei noastre. Majoritatea insă, condusa de credința și principiile constituționale a cărui mai cu cale, să se concreda lucrul preste totu Escolentie Sele și să astepte rezultatul dela pasii ce i va afla Escolentia Sea de bună și face în privința acăstă. Vorbitoriul său au rezervat dreptul, să aminti acăstă impregnare, pentru că să nu ramâne ne atinsa seriositatea șestiunii, cu carea au decursu desbaterea în comisiune și în conferinție private, și că niminea să nu presupuna, că acei 9 membri ai congresului au luat șestiunea acăstă importantă și atât de gravă, prea usioru.

Escolentia Sea Dlu presedinte: Nu e indială Domnilor, că fiacare dintre DVostra n'ară avă libertatea de alegare, de vorbire și votare și tocmai acăstă impregnare mi demânda mie, să primescu conclusul domnielor vostre. Că barbati liberi, că barbati nejelosi și că esprimă,

să fac eu pasii necesari în trebă acăstă. Intră, devenu eu și voi face, cu atâtă mai multu, cu cătu legea acăstă să aibă urmări odichnitore și pentru autonomia bisericei noastre. Cumca și eu voi face liberu și neinteresat toți pasii, ce i voi socoti de corespondențorii scopului, amu din viața mea fapte reali, pentru ca eu amu fostu pentru autonomia scărelor confesiunali inea atunci, cându cei mai mulți membri ai congresului nostru de acum, s'au luptat pentru nimicirea pretensiunilor noastre legali și afundu tăietorie în viața noastră. De cămădu luptat pentru scărelor bisericei noastre confesiunali de sub puterea unui regim absolutistic, încă și în contră convingerilor confesiunilor noștri, mi puteti crede, că acum sub regim constituciunalu nu me voi lupta mai putnă și eu înima mai slabă. (sa traiasca!).

Dlu dep. Hodosiu se róga de cuvintu.

Dlu dep. Macelariu: să acceptăm pre Escolentia Sea sa finăsească!

Escol. Sea Dlu presedinte continuându propune, a se votă moțiunea, care sau facută din partea comisiunii (se primisce moțiunea).

Dlu dep. Hodosiu crede, că nu se poate pune întrebarea asiadă, că primescese propunerea comisiunei său ba, ci că primescese în apărări, și de căsă se va primi, atunci să urmeze desbaterea generală și apoi cea specială.

Dlu dep. Manu dice, că de căsă s'au enunțat, să se primăscă desbaterea generală că baza a desbaterei speciale, de acăstă nu mai poate fi vorba, pentru că insu Dlu reportatorul au declarat, că acăstă moțiune este numai după forma a comisiunei, în faptu insă a majorității congresului. Escol. Sea au avut totu dreptul, a pune întrebarea, că primescese propunerea comisiunei său ba, pentru că vedi, că niminea nu s'au înșinuat la vorbire.

Dlu dep. Hodosiu: eu m'amu înșinuat la vorbire. Dlu dep. Manu se declară, că nu simtiesc cu principiile aduse înainte, că propunerea comisiunei să se primăscă de baza generală și specială (sa se primăscă en bloc!).

Dlu dep. Hodosiu facându unele observări la propunerea comisiunei, arată, că e neîndestul tu cu formularea propunerii, pentru că de-si totu considerantele și totu argumentele, ce se aduc în contră proiectului de lege, în șestiune, care este îndreptat către dieta și după votare se va substerne sanctiunei M. j. Sele, totu vede o ingrijire mare. Crede mai departe, că conclușia făcută din aceste considerante nu este destul de logica, că să se róge de presedintele să facă pasii necesari, că că aru și mai conformu demnității congresului aducerea unui concluzu decisiv, prin care congresul să-si exprime chiaru aprobarea și desaprobaerea sea, cu privire la o lege, care tăie în autonomia bisericei. În putera autonomiei, biserica are dreptu, de a exista, are dreptul a securității, care-lu exercita prin proteste și reclame pentru că biserica are dreptu, de a aduce legi, dar nu are dreptul material, că numai putere spirituală. Un proiect de lege al ministerului poate fi celu mai bunu, vine insă dela o corporație străină, ce nu are dreptul, a se amesteca în drepturile bisericesc. În fine aduce și acăstă la cunoștința congresului, că congresul să protesteze în protocolu a priori în contră oricăroru legi, care se facă pentru scărela bisericii noastre, Aru și de dorit, că acestu conclusu să-l facă congresul; dara fiindca majoritatea comisiunei și conferinției private a primita propunerea comisiunei, nu va mai suscita propunerea sea. Acestea le amintesc numai pentru că să remana urme în protocolu, iera de altmirea primește propunerea de obiectu alături desbaterei speciale.

Dlu dep. Galu: Eu me alăturu lăngă propunerea comisiunei. Protestul aru și numai atunci

de lipsa, când o lege este deja sanctinata (voici s'a propus!). Mai amu afară de acătă, a aminti un punct de vedere de mare însemnatate, din care privindu e rectificată procederea năsira. Vedem jurnalistică germană, ba și dăcădună opiniunea publică europeană merge întracolo, că sa emancipeze scările de sub cleru. Acătă este de priceput la catolici, pentru ca acolo mireni nu au influență în causele bisericesci scolare și foundationale. În biserică nostra însă mireni avă predeplină influență, ba influență prevalenta în trebile scolari, și astădă cându ne luptăm pentru pastrarea autonomiei scărilelor și respective a scărilelor concesionale, nu suntemu nici decădu în contrast, ci eocmai pre acelu punct de manecare, care e a Europei întregi civilisate.

Dlu dep. Glodariu partinsece parerea Dlu Hodosiu.

Dlu dep. Popea: Nu incapă indoială d-lor, că ne astădă intărișă data în aceea pozitivă, de a ne cunoște drepturile și datorințele fată cu autonomia bisericei noastre și de a le să aperă. Cându se cere dăra dela noi, că sa aperăm drepturile bisericei, le vom aperă, credu, vina din ori-ce parte vătămarelor loru. Eu nu voi să fiu lungu în vorbire; de să în conferință privată amu fostu de parerea Dlu Hodosiu, pentru ca mi-eu parutu, a fi forte necesariu, că sa ne exprimăm dorință contră vătămării autonomiei bisericei noastre. Însă mi-au parutu forte bine, că Dlu Hodosiu s'au abatutu dela propunerea sea, pentru ca intru adeveru eră într-o minoritate forte mică, care poftea, că sa se combine acăstă propunere intru un'a. Deorece Dlu referinte alu comisiunii de 9 au amintită în vorbirea sea, cumca nu numai comisiunea singura, ci și în totalitatea membrilor congresului nostru, au luat înainte obiectul acăstă și lau desbatutu în cea mai mare parte cu totă seriositate și în urmă desbaterilor sau intronită într-o concluză. Eu credă Dloru, că nu amu mai avea cauza, de a mai incepe odata desbaterile, care au avutu dejă locu odata între noi, să mi iau voia, a face propunere după regulamentul afacerilor noastre, care intesecu întracolo ca maritul congresu sa primăscă propunerea de 9 „en bloc“ (se primăsece)

Dlu dep. Tincu partinsece într-o totă propunere comisiunii, voiesce însă a constată o impregnare, care au venită astădă înainte, carea pre viitoru pentru căstigarea de timpu are să se evite. Marturisesc că după regulamentul casei fia-care deputatu are dreptu, de a face propuneri și a primi amendamente facute de altul; dăra a face numai propuneri private, precum au făcutu dlu Hodosiu, dice, că este în contra regulamentului.

Dlu dep. Fauru cere, că sa se încheie desbaterea.

Dlu dep. Hodosiu dice, că în urmă propunerei dlu dep. Popa intrebarea aru si acum'a că sa se primăscă propunerea comisiunii „en bloc“, ori bă.

Dlu dep. Sigismundu Popoviciu face observare, că este deschilinire între o propunere, care constă din mai multi §§-și, și între propunerea de fată, care constă în genere și în specie numai de un'a intrebare.

Dlu dep. Macelariu dice, că sa se aduca dăra propunerea Dlu Popea la votare.

Excelența Sea, dlu presedinte face întrebarea că primăsece congresulu propunerea comisiunii de 9? (se primăsece!).

Excelența Sea dlu presedinte în o vorbire mai lungă, arată că fată cu afacerile comisiunii de 27 e silu repetă cele ce le au disu în siedintă de joi, unde a espusu punctul de manecare, de care su Esc. Sea condusă la elaborarea proiectului ce se astădă la comisiune.

Eu amu spusu, continua Esc. Sea, că nimicu nu au fostu astădă departe dela mine decădu o voluție. Amu avutu nu unu congresu de 90 barbati, ci amu avutu înaintea mea unu milionu și șișe sute de mii de poporenii credinciosi. Să totă stradania mea eră indreptată spre mangaierea loru, precum cu cetim în carteia Sântei Evangelie fără prorogative în poporu și biserică, ei pre basea legalei indreptaștri. Eu amu adusu înainte convintele lui Balsamoni, unde dice: „oficiu non sunt potestatis episcopalis sed dignitatis et auctoritatis canonis.“ De aici amu cutediatu a astădă pre congresu, că ce amu serisu eu, nu amu serisu eu potestate episcopală, ci amu depusu aceea pre hărția pre bisca autoritatiei și dignitatieri canonelor, adaugendu, că salus ecclastica est supralex. Prin

ormare renoiescen rogarea mea ca între membrii comisiunii că sa aiba bunătatea a delatură ori-ce banuială din elaboratulu meu, că și cumu acolo aru fi nisce disposituni de inteleasu dabiu. Nu suntu domnilor, de cădă avea bunătate ami spune, că unde aveți domni'avóstra vr'o banuială, atunci me voiu rectifică eu canonulu respectivu dăra se ve sefiți și domni'avóstra, sa nu purcedeti din speculație (ilaritate).

Dlu dep. Cosm'a: Onoratu Congresu! Eu inca și avea să facu o propunere, care me rogu să se considere de urgență. Este în Pest'a o deputație denumita a fundului scărilelor gr. ort. Suntu mai multe fonduri, care stau sub manipulare acestei deputații. Intr'altele este și unu fondu dora din alu doilea deceniu alu acestui secolu intemeiatu, spre acelu scopu, că din fondulu acestă sa se facă pensiuni pentru invetitori, cari nu mai suntu în stare, a și duce deregători, și dora și preparandu din Aradu inca s'au ajutat din fondulu acestă. S'au facutu dispositiunea, că sa se plătescă din lesele invetitorilor 10 procente și pre urmă s'au facutu și unu discu, care bani s'au administrat prin pomenita deputație. Deputația acăstă, care sta sub guvernă și tragea lăsa sea din bani, cari i avea sub administratione. Membrii acestei deputații i au denumită guvernul. Guvernul au denumit la acăstă deputație nisce omeni, cari nu au priceput lucrul, omeni de rea credință, căci au fostu unu lămpu, cându s'au defraudat din bani această peste dieci de mii, care defraudatori traginduse la respundere, s'au sinucis. Poporul nostru vediendu, că nu-si ajunge scopulu au denegat platirea auctei acestei în fondulu pomenit.

De vre-o căti-va ani însă de cându să despartită biserica nostra de cea serbescă, său provocată totă comunele care suntu în restanță că sa plătescă. Aceasta restanță de cădă mi aduce bine aminte, în cerculu Beiusului trece preste 15000 f. v. a. Noi nu amu vrutu să plătim și amu reclamat la locurile mai înalte de unde amă capetatul acelu rezultat, ca recursulu nostru nu se ia în considerație, și s'a ordinat ușoară execuție. Eu poftesc dăra, de oare ce la contribuirea restantelor acestoră numai comunele române suntu constrinse că sa se stăruiasca sistarea execuției misi de departe și mi iau voia să face urmatorea propunere: (cetesce propunerea).

Dlu dep. Ratiu: Maritul Congresu! De să conose că afacerile maritului congresu suntu numeroase și forte momentos, i-mi iau libertate totu și a face o propunere.

Maritul Congresu! În siedintă a III-a din 18 a curentei, unul dintre stimabilii membri ai acestui congresu a bine votu a face o întreținere în favoarea preotimiei către în. pre-idu. Conoscem de cădă și responsulu înaltului presidiu, respunsu din destul motivato, respunsu de ajunsu justificatul într-o circumscripție prezintă. Cunoscu și eu aceea ce înaltul presidiu a bine votu a descoptu, că de cădă adeca, unu preotu remane credinciosu misiunii sale — nu pieră; mai adaugu însă, că de cădă unu preotu este cu frică lui Ddieu, se roga lui D dieu ferbinte, și din reversatulu zorilor până în murgitulu dñei lucru ne obositu, pânea de lăte dilele și este garantată. Dar ce se întemplă oare apoi după moarte în rebu eu, preotilor seră? Ce se întemplă cu veduvele preotese și cu orfani remasi?

Cându unu preotu se astădă pre patulu mortii în agonie de moarte, durerile și chinurile mortii nici pre de departe nu potu fi atât de grele, pre cătu de grea trebuie sei fie acea engetare, că după moarte densului, lisa o familie lipsită numai în grija bunului Ddieu, fără nici unu scutu, fără nici unu ajutoriu!

Amu vedintu insuți nu odata preotese veduve române, mergendo cu sép'a ori cu secerea că sa lucre totă din pe plăta, peatru că sa se reintorce săra la copiii sei lipsiti cu o bucatura de pâne.

Maritul congresu cunoște de ajunsu starea cea tristă și jahnică a preoteselor veduve române, de aceea nu mai ostenește atenținea maritului congresu, că i-mi iau libertate a face urmatorea propunere:

„Maritul congresu, să binevoiescă a alege din simulu seu un'a comisiune, carea se face apoi unu proiectu despre aceea, că în ce modu să potea face unu fondu coresponditoru pentru ajutorarea preotilor vaduve? Se urmărotise izvórele din cari s'aru putea forma acestu fondu.“

Ambe propunerile se dau la comisiunile respective.

Conferinție invetitorie generală din Protopopiatul Ialui alu Brasovului.

In 19, 20 și 21 Augustu a. e. s'au tinenți conf. inv. gen. cu invetitorii din Protopopiatul I alu Brasovului în sală Gimnasiului romanescu în Brasovu sub presedintia Rev. d. Protopopu I alu Brasovului Iosifu Baracu.

Déca unu popor se poate fieri numai prin cultura adeverata și prin o educatiune moralu-religioasă, iera cultura și eductione nu se potu dă de cădă prin preoți și invetitori harnici și zelosi, cari prin o engetare aducen petrundietoria, prin o judecata matura și tactica în concordia și armonia conlocrăză din totă animă la indreptarea și imbutătărea sortiei acelui-a-si poporu; prin urmare, unde se astădă de acestă, și urmăza astădă de aru esbuciul focu în nările balanrolui derapanărei, nu ese chiaru din pără acelui-a-si, în locu de a miștui, ceea ce i se parea snopii de păie, spre marea-i mirare, arme de mantuire pentru poporul celu binecuvantat de Domnediu?

Pre cândă derepanarea stă să ne inghitia de totu, ne tramise celu Atotu puternicu uno operatoriu harnicu, pre Excelența Sea Par. Archiepscopu și Metropolitu Andreiu Bar. de Siauguna; Aceasta se luptă voinesce în contra tuturor mestesugirilor și naprasnilor, cu cari aceea ne sguduiă, intempinându-i adeca deosebitele-i lovitură de deosebite arme cu lovitură și arme nu mai puținu maiestre, agere și vertosă, paralizându-i și sucitările-i ișteție; ne mai remanendu deci acele iesme a intonercutui decădu, a contă pre ignorantă: i scurtă și acf puterea maiestrului anteloptatoriu preparandu și pre acăstă o lovitura de moarte și adeca prin sabia cea de foc a radierilor sărelui de cultură a poporului prin scoli comunali, de cultivarea individilor meniti a fi invetitori, prin institutul pedagogico-teologicu, gimnasiulu, iera de cultură ulterioară a invetitorilor prin conferinție invetatoresci.

Dara oare nu iși are derepanarea și satul săi ecar s'au luptat și se luptă și adă lăngă ea și pentru ea sub deosebite forme, sub deosebite preteste? Bă asă, de buna sămăl Totusi triumful, după cum se vede, va cadea în partea coluptătorilor pentru imperatiua dreptăției.

Déca poporul român și astăpătă binele dela harnicu invetitorilor sei, vedem ca adă acăstă nisvesc spre cultivarea loru ulterioară; din anu în anu totu cu mai mare dragoste cercetează ei conferințele cautându, a se mai impuneri în ceea ce se cere, că sa devină mai demni de înaltă loru chiamare.

Preetii, că inspectorii de scăole, încă nu puținu se interesă de conf. inv., asemenea și mulți din eforii scărilelor și dintre părintii copiilor; incătu totu acestea punu pre amicii românilor în stare, sa creă, că derapanarea este aproape de peirea sea.

Amu celdiu în mai multe locuri, și, că amicii conferințelor invet. amu audiu în mai multe conferințe de acestea, că Esc. Sea Par. Archiepscopu și Metr. s'au indură și au îngrijitul inca prin oficiile Sinodului eparchialu din a 1850 și de fildorii invetitorilor populari; dar la conferințele acestea, de să potă ca altii suntu în stare, a ne dovedi mai multe exemple de felul acăstă, avându onore, a vedea cele promise realizanduse și adeca :

Pre vrednicul D. Protopopu I. alu Brasovului, I. Baracu, era forte multiamit u deschide conf. cu 25 de invetitorii prezenți dela scăola capitale din Brasovu dela scăola Capitale din Satulungu și dela cele triviale din Protop., incunjuratu de multi Preoți din Protopopiatu, dintre cari DD. I E. Popoviciu, I. Craioveanu, B. Baiulescu, V. Pittis și a luara parte la convorbirile asupra temelioru conferențiali; deteru acestori conferințe onore și res. DD. Protopopu alu Sighișoarei, Zachari'a Boiu, și Dlu Parochu și Profesorii din Sabiu, Z. Boiu, apoi DD. Damianu Datcu, Presidele Esoriei scolare din Brasovu, Profesorii dela Gimnasiulu romanescu din Brasovu, unu studinte academicu, unii studinti de Gimnasiu s. a. — se bucură prea multu (Dlu Protopopu presedintie alu conferințelor) a vedé dintre fostii invetitori lui subordinati: pre Dlu Andronicu Andronie dela

scăola Capitale din Brăsioiu acum Parochu la Brăsioiu, pre Dlu Nicolau Tioreanu dela scăola comunale din Hâlchiu acum Parochu la Hidvegu, care erau presenti, și loara parte la convorbirile conferențiali; apoi pre Dlu Nicolau Soiu fostu invetitoriu în Turchesiu, acum Parochu, dar' și invetitoriu totu acolo (n Turchesiu), carele după conferinția d'anteiu și adou'a a plecatu și est'impă, că Comisariu scolaru la Caransebesiu; pre dlu Gheorgiu Persienaru fostu invetitoriu la scăola capitolă in Brăsioiu, acum Parochu la Brăsioiu, carele a loata parte la convorbirile conferențiali; pote ca în acele momente i-si va fi adusu (Dlu Protopopu presiedinte alu conferenției) aminte și de Dlu Ioan Gallu fostu invetitoriu la scăola Capitale din Brăsioiu, iar' acum Administratoru protopopescu alu Zlatnei de josu.

(Va urmă.)

Dietă Ungariei.

Siedintă din 29 Septembrie.

Dupa cetearea și verificarea protocoului mai multi deputati îndrepta către presidiu deosebite cereri, ce se predau comisiunilor competente. — La ordinea dilei e proiectul de lege despre stergera decimei vinale. La obiectu vorbesc Lonyai, Gabór și Nyári Pál. Dupa aceea ministrul de justiție Horváth într-o cuvenire mai lungă arată punctele de vedere din care a purcesu comisiunea cu regimul la formularea proiectului, arătându, că e o necesitate neîncangjurabilă, că a despagubirea acestei dîjme să o pôrte fostii contribuitori, iera nu fisculu care e apesat cu alte eroate preste mesura, și se o pôrte in proporțiunea venitului curat; recomanda deci dietei proiectul regimului. Desbatându-se in principiu proiectul acesta din partea mai multora, se primă la votare proiectul regimului cu o modificare neesentială. Luându-se după aceea §-i deosebiti la desbatere se primesc cu puține modificări pâna la § 3, rezervându-se continuare despre obiectul acesta in siedintă urmatore. In fine presedintele provoacă pre membrii comisiunii, căreia i su incredințata cestunica naționalităților, a se aduna Domineca in 4 Octombrie la 10 ore a. m. in sală dielei spre o consultare.

Siedintă din 30 Septembrie.

Protocolul cetea se verifica fără de nici o observare.

Presedintele provoacă dietă, că pre Dumineca in 4 Octobre, fiindu diu'a onomastică a Maistăriei Sele, sa se prezenteze in biserică cetății din Bud'a. Dupa ocea aduce cu placere la cunoștiția casei bucurie, cu care a primitu orasul Fiume anexarea la Ungaria. Mai facendu unii dintre deputati orecari observationi in privința budjetului, trece la ordinea dilei, la carea e continuarea proiectului de lege pentru dîjma de vinu, incepându dela §. 4, cari toti se primesc cu puține modificări pâna §. 33, care e celu din urma. Votarea definitiva a acestei legi se va face in siedintă de mai mare. In siedintă urmată se va lăua la desbatere moțiunea lui Alessandru Nicoliciu.

Siedintă din 1 Octobre.

Dintra cele petrecute in aceea că siedintia irsemnău aci, că alegatorii și locuitorii comunei Darvas, asternu o petitione, prin care ceru schimbarea sistemei din 1867, și restituirea autonomiei independente din 1848, garantata prin legile din anii 1527 și 1790. Totu in sensul acesta mai petitioneaza inca și alte siepte comunități din cercu electoralul Bretyo-Ujfalui. Tote aste cereri se predau comisiunii petitionarie.

Presedintele röga casă, ca și pâna candu să se astere proiectul de procedură, sa se exprime in modo decisiv, ca proiectul despre resumperarea totală urbarială din fondul tierei, precum despre espropriare și despre steagerea legei de camere, se se iee la pertraptare in sechii (Aprobare):

Se face cunoscutu rezultatul alegerei comisiunii de 25, in cause proiectului de lege despre cultură poporului. Au fostu 219 voturi, dintre cari au primitu cele mai multe: Dimitrievici, Podmanicki, Manuilovici, Simonyi, Szaplanay, Szilagy, Talaber, Bezered, Csengeri, Nyári, Trefort, Tisza, Nagy Peter, Veghsö, Verkopolyi, Honfalvi, Szébesyen, Szolgă, Bartal, Pap Sig, Romay, Székács Szelestey și Fabricius.

Dupa aceste se trece la ordinea dilei, și anumitu la desbaterea proiectului propunerei depu-

tatului Nicolicii, in cunoscută cestunie a lemnaritului temisorénu.

Sabiu, 6 Octobre. 1868.

In siedintă lunarie a comit. tienuta astazi, intre altele, s'a pertractat mai alesu caușa imparțirea stipendiilor preliminate din partea adunării generale a Asociației tranne tienote la Gherla in 25 și 26 Augustu pre an. scol. 1868/9 pentru care se publicase concursu cu terminulu pâna in 1 Octombrie c. n. a. c. Acele pre basă documentelor produse, și esaminate cu totă scrupulositatea s'a conferit in modulu urmatoriu:

1. Unu stipendiu de 100 fl. v. a. destinat pentru unu juristu afară de patria, s'a conferit tinerului Demetriu Teodoru juristu in alu IV anu la universitatea din Pest'a. —
2. Altu stipendiu de 80 fl. destinat pentru unu juristu in patria s'a datu lui Nicolae Prosteanu, juristu in alu III-lea anu la Academia regia din Sabiu.
3. Cele două stipendie de căte 300 fl. destinate pentru ascultatorii de filosofia, s'a conferit tinerilor: Petru Prodanu și Ioann Mariusiu, ambii maturisanti.
4. Stipendiul de 330 fl. v. a. destinat pentru unu agronomistu s'a datu tinerului Stefanu Chirila, maturisantu.
5. Două stipendii de căte 50 fl. v. a. destinate pentru gimnasiști s'a conferit tinerilor: Nicolae Calefariu studentu in VII Cl. la Gimnasiul de statu din Sabiu, și lui Lazar Boșiorogănu, stud. in VII cl. in Gimnasiul dela Orescia.
6. Unu ajutoriu de 50 fl. destinat pentru unu soldalu, carele voiesce a se face maestru s'a datu lui Nicolae Vestemianu soldalu de cojocariu in Sabiu, care lu va primi numai după ce va dovedi mai întâi, că este intrat in tiechulu respectivu.
7. Unu ajutoriu de 25 fl. destinat pentru invetiecelu de meseria s'a datu lui Ioanu Tohati invetiacel de cismariu (ciobotaria) in Bistrița. In urma
8. Unu premiu de 25 fl. preliminatu inca din partea adunării gener. dela Clusiu 1867 pentru unu invetitoriu, carele va dovedi, că a prasit mai mulți oltoi s'a datu lui Petru Gram'a docente in Boosu in Comitatul Clusiu.

Protocolul.

Siedintă XIV.

(Extraordinaria)

tienuta din partea direcției asociației naționale arădane pentru cultură poporului român in Aradu in 12 Sept. nou 1868.

de fată an fostu:

Presedintele: Mirone Românul directorio secundariu. Memrii: Emanuil Missicu percepto, Lazar Ionescu fiscalu, Ioanu Popoviciu Desse-nu, Dr. Atanasiu Sandoru, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Ioanu Rosiu, Ioann Goldisiu esactoru, și Teodoru Serbu economistu. Noariu Petru Petroviciu.

112. Protocolul siedintei extraordinarie a Xlii de ieri cetindu-se să autenticatu.

Determinat: Se ie spre scire.

113. Fiscalul asociației Dlu Lazar Ionescu in reducere la determinația adunării generale din anul trecut sub Nr. 14 lit e face cunoscutu că in sfîrșit unei sentinții aprobată de toate formile apelatorie și devenita la polere asecutiva, a rebutuit se escontenteze pretensiunea Rosei Bulboca imprecsuata și convinate județialmente in suma totală de 2058 fl. 58 cr. din fondul lasamentului Ccresticeanu, cere dara aprobație suplémentară din partea direcției.

Determinat: Escontentarea aceasta fiindu basata pre acte județiali — direcția cu aprobație ie la cunoștință.

114. Elu fiscalu alu asociației Lazar Ionescu asternu direcției socotă proovedita cu documentele necesare despre starea și administrația lasamentului moscenită de asociație după reposatul Iova Cresticu din Siria.

Determinat: Socotă fiscalului supondură se revisione cu deamenuntulu și afându-se toate pozițiile esacte: direcția o primesc pre lângă dispunerea de a se substerne cu reportul generalu alu direcției, adunării generale.

115. Comisia pentru intregirea Regulamentului casei in firul decisului de sub N. 99 astern propunerile particulare privitoare intregirea acestui regulamentu.

Determinat: Aceste propunerile referitoare la intregirea regulamentului pentru agendele percepto, esactorului, fiscalului, bibliotecarului și economului asociației se primesc, și se estradă unei comisii statore din comembrii dd. Lazar Ionescu, Emanuil Missicu, Si Stefanu Siorbanu spre a paragrafi intregul operat, și astfel intregul alu resubsterne direcției in siedintă de mane.

Mai restă a se face unu regulamente pentru colectanti, stodă pentru folosirea localităției asociației.

116. Perceptorul asociației astern reportul său revedutu de esectoru și documentat cu toate recerintele, din care se vede că in anul corint de la ultimă adunare generală pâna la incheierea protocolului perceptoal s'au perceptiatu 2028 fl. 50 cr. In sumă acă se cuprindu banii nedisponibili 1 133 fl. 30 cr. Restul perceptiunii in bani disponibili face 895 fl. 20 cr. Erogatiunea totală 1248 fl. 7½ cr.

deficitu 352 fl. 87½ cr. care deficitu s'a acoperit in chip de imprumutare din banii nedisponibili și se va restituie din perceptiunile ce voru incurge din ofertele membrilor asociației.

Determinat: Se ie spre scire și se va astern adunării generale.

117. Esactorul asociației asidera substerne reportul despre agendele esactorale, din care se vede: că protocoalele perceptoale toate le-au revedutu și se află in randul celu mai exactu, și cumea toate sumele perceptiate din ofertele membrilor din protocolul perceptoal le-au indusu in celu capitalu alu membrilor.

Totodata arată numerul membrilor care e urmatorulu:

Membrii pre vieti	24
Membrii nou alesi	200
Membrii renotați	275
de toti	499

Era membrii dintre cari cea mai mare parte suntu in restantia cu ofertulu de oblegate, și nu su au renota ofertula sunta de toti 1191 apoi membri binefăcători nu s'au mai sporit.

Determinat: Se ia la cunoștință și se va astern adunări generale.

118. Bibliotecariul asociației reportă: că biblioteca se află in stare completa și asociația in anglo urite de la ultimă adunare generală a mai sporit cu carti; adeea cu 6 opere in 28 de legate, propune deodata ca pentru procurarea cartilor de lipsa pre semă bibliotecei se esopereze direcția zsemnarea unei sume, respective preliminarea aceleia prin adosarea generală.

Determinat: Se ea la cunoștință și propunea pentru preliminarea unei sume corespondentare pentru procurarea de carti pe semă bibliotecei, se va recomanda adunării generale spre considerare.

119. Economatul asociației face reportul despre starea fundului instrucțu alu asociației și erogatiunile facute de la ultimă adunare generală din care se vede că toate suntu in stare buna, și că chiria pentru localitatea asociației e impăcată eână la 1 Noemvre a. c.

Determinat: Se ea spre cunoștință și se va astern adunării generale.

120. Notariatul asociației reportă in privința cancelariei asociației, și despre agendele notariale, din care se vede că toate suntu in rendu bunu, și toate espedițiunile efectuite.

Determinat: Se ia la cunoștință și este de a se astern adunării generale.

121. Pentru continuarea și incheierea reportului generalu alu direcției și autenticarea acestui protocolu.

Determinat: Se pune teminu de siedintia extraordinară pre mane in 13 Sept. a. c. după amidi la 5 ore.

Protocolul acestei siedintie cetindu-se, să se autenticatu, Aradu 13 Sept. 1868.

Antoniu Mocioniu, m. p. director primar.

Petru Popoviciu, m. p. notariu directinalu.

(Va urmă)

Varietati.

** Maiestatea Sea Imperatorului au sositu in 1 Octobre a. c. dimineti'a dela Gödölo la Bud'a, unde a datu mai multe audintie.

** Dupa K. Köz. in Clusiu sar si descovertu decurandu bancnote false de cate 10 fl. Politia si-si da tota silint'a pentru urmarirea falsificatorilor.

* In comitatul Alb'a inferiore — in cerculu de alegere a Barbaniului, alegerea pentru deputatul dietului s'au intemplatu in 3 Octobre n. Candidatul magiarilor a fostu Acatiu Barcsay, iar alu romanilor advocatul Nicolae Gaeta nu — Corlesile si ametirile cu benturi spirituose si cu promisiuni frumose nu lipsira nici astadata din partea magiarilor. Romanii si dealtmintrele se insinunara forte putini la locul de alegere, si asi reusiti si capata pluralitatea voturilor candidatului magiarilor. Purtarea inteligintei romane nu a fostu cum s'ar fi cadiutu.

** Dupa sciri din epistole private astam'a ca Georgiu Vitezu, proprietariu in Tec'a s'u arestatu in 5 Octobre n. premergandu visitatiune a harthieloruse. Se dice ca caus'a arestarei e ca s'au aflatu scisori compromisietorie; ceea ce inse trebuie sa acceptam' sa se constuteze.

* Intre Tord'a si Alb'a-Iuli'a, si intre Clusiu si Desi-banea, inca si astazi mai stă greutatea vamei de drumu, asi incat dela Turd'a pana la Alb'a-Iuli'a plateste calatoriul pentru o trasura cu doi cai camu la 3 fl. v. a.

* Conferinta mista lansata in Pest'a in cauza autonomiei bisericei catolice, a primitu propunerea lui Deák, dupa care corpul episcopescu sa nu treaca la organisarea bisericei catolice, ci sa faca numai statutele, dupa cari clerulu si laicii catolici sa aleaga representanti, astfelu, ca numeroul laicilor sa fie preponderante. Dupa ce statutele voru primi intarirea pre inalta, si dupa ce la intai'a adunare se va elabora o modalitate sistematizata, se va face spori alegerea pentru adunarea universală, carea va statui tota parte de autonomia, cu exceptiunea dogmelor religionarie, a ritualului, a disciplinei bisericesti, si a educatiunii preoiesesti, cari trebi adeca nu se tina de sfera laicilor.

** In Drambari a arsu nu demoltu 11 case cu siuri cu totu. Focul a durat de ser'a pana a dou'a dimineata pre la 8 ore.

** (Una meetingu de femei.) Langa Hochstadt in Boem'a s'au adunatu 4000 femei, spre a tinde o adunare publica sub ceriul liberu. Femeile s'au presentat toate in costumu antich' nationalu, cu flamure nationale si insocote chiaru si de unu banderiu calaretu, femeescu. La locul destinatu s'au cantat doine nationale, s'au tienutu cuventari si s'au facutu ovatiuni pentru amicii nationei boeme. — Candu incepura a strigá "pereat" pentru regimul actualu si pentru nationile suprematisatore, se infatisia actuariulu cercualu, spre a disolvati adunarea. Acestu incidente taini si firlu pacientiei femeilor, cari se si apucara de bietulu actuariusi, i rupsa uniforma si-lu maltrata, de era sa-si dea susfletul, deca nu intrevineau nisice barbati, sa-lu scota din man'a femeilor. — Abia scapa de acestea, candu dede preste nisice tineri boemi, cari lu primira cu o ploria de petri si i sparsera capulu. Asa o pati represantele deregatoriei, si asi aperara femeile drepturile nationale ale boemilor. „Feder“

Publicatiune.

Inscrierile studiosilor la gimnasiul reg. de statu din Sabiu se voru incepe in 28 Septembrie a. c. acestia au a se insinua la reg. directiune a gimnasiului. Scolarii cari intra intaiasidata in acestu gimnasiu vor avea a produce, pre langa atestatul de bolesu, testimoniu scolaru din a 4-a Clasa elementara seu din clas'a gimnasiala, ce o au absolvatu mai pre urma si a solvata taxa de intrare cu 2 fl. 10 xr. v. a.

Cei ce nu se tina de religioea catolica suntu datori a se legitimă despre facultate loru insinuarei la catechetulu loru.

Esamenele de primire si de repetitie se voru incepe in 2 Octomb. la 8 ore diminetia.

Anul scolaru se va incepe la 1-a Octombrie prin chiamarea spiritului santi si studiosii de religioea catholica voru avea a se infatisia spre sco-

pulu acesta la diu'a numita la 8 ore in institutul gimnasialu.

26—3

Inscintiare.

Subscrisulu, insintiandu aici in Aradu o „Fabrica de aurituri“ are onore a aduce la cunoastintia p. t. domnilor nobili—proprietarilor mari — onoratului publicu — si deosebi venerabilei preotimi si representantilor bisericescii; cumca in fabric'a sua se afla de vendiare totu felul de obiecte care de care mai frumose si gingasie aurite, si se potu procuru mai alesu Luminarie si Policare pentru biserici si salone precum, Ripidi cu cruce complete si anume gatite in modulu celu mai gustosu — pre sema bisericelor romane gr. or.

Cu deosebire subscrisulu, intreprinde — fiind — in Ungaria, Transilvania, Banatu si confiniente militaria, totu felul de „aurituri“ si marmuire precum suntu temple si alte cele de lipsa la biserici cum si renoirea auritilor vecchi dupa modelulu celu mai nou si picantu; garantandu totu odata despre lucrul promutu, durabilu, si servitul punctual — pre langa pretiurile cele mai proportionate si estine. —

Aradu, in Septembrie, 1868.

Georgiu Priegl,
Fabricantul de aurituri in Aradu
vechiu.

Concursu.

Postulu de statuie de invetitoriori in clas'a III (treia) la scola normala gr. or. centrala din comun'a colectiva Branu este vacantu, de aceea, pentru ocuparea lui se escrie concursu.

Salariulu anualu este de 200 fl. v. a. precum si cuartiru gratis —

Rogarile pentru acestu postu sa se tramita pana in 10. Octobre cal. nou a anului cur: la subsemnat'a Esoria scolaru per Brasovu la Branu in Moeciu Inferior, documentandu concurrentii si a-acea, cumca intielegu bine si limb'a germana — Branu in 28 Septembrie 1868.

Dela Esoria scoloi normale centrale Branene.

I. Persioiu parochu ca presedinte.

Concursu.

Pentru ocuparea statuilor deschise de doi invetitoriori la scola Comunale gr. or. din Pianu de susu protopresbiteratulu Sabesului se escrie concursu.

Emolumintele suntu :

- pentru Invetitoriori clasei incepatore 100 fl. v. a. din casa alodiala, 20 cr. de fiecare scolaru, 20 leme si cuartiru liberu.
- pentru cele de clas'a a II 220. fl. v. a. din alodiu 50. cr. de totu scolarulu 20 leme si locuinta corespondiatore.

Doritorii de a castiga vre-unul din acestea posturi au de a-si asterne la tota intemplarea pana la 12/25 Octombrie 1868 subsemnatului Inspectorat scol. distr. cererile sele timbrate impreuna cu documentele urmatore si anume :

a). Atestatu ca au absolvatu gimnasiulu de jossi cursulu pedagogicu seu clericalu.

b). Atestatu despre purtarea de pana aci si ca scie cantarile bisericescii si tipiculu, si

c). Atestatu — pentru Invetitoriori de a II. clasa despre cunoastint'a limbei germane, cei mai multi calificati se voru preferi,

Sabesiu in 24 Septembrie 1868.

Inspectoratul scolare district. gr-or.
Ioanu Tipetiu,
Protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de alu 2le parochu la biserica resaritena ortodoxa cu chramulu S. Treimi din Preurbiulu Brasovului pre Tocile, se escrie prin acesta concursu, cu terminu pana la serbatorea S. S. Archangeli din 8. Novembre a. c.

Concurrentii la acestu postu trebuie sa fie indivizi de acel'a, cari dupace au absolvatu celu putinu gimnasiulu inferior si cursulu de trei ani theologicu — sau deprinsu si in chiamarea invetitoriori — si au purtari morale frumose si exemplare.

Densii si-si voru tremite la Preonoratulu Docinu Protopopu alu locului Iosifu Baracu petitionile loru,

provedinte cu documentele despre posiederea mentionatelor recerintie, si cei mai calificati dintre ei se voru prefera la punerea in candidatiune.

Brasovu 22 Septembre 1868.

Comitetul parochiale dela biseric'a ortodoxa-resaritena cu chramulu S. Treimi pe Tocile in Brasovu.

Concursu. *)

La unu ajutoriu de 25 fl. v. a. destinatu unu invetiacelu de meseria, amesuratu Conclusului Comitetului Asociationei adusu in siedint'a de astazi, se publica prin acest'a de nou concursu cu terminul pana in 31. Octobre c. n. a. c.

Respectivii competitori au de a-si asterne la comitetul Asociationei pana la terminul idigitatu, concursele loru provediute cu carte de botezu, cu testimoni'a demne de credintia despre portarea loru, cum si despre diligint'a si desteritatea dovedita in specialitatea de meseria spre acarei invetiere s'a consacratu.

Sabiul in 6. Octobre c. n. 1868
Dela Comitetul Asociationei transilvane romane.

*) Celealte diuari romane inca suntu rogate a produce in colonele sale acestu concursu.

Concursu. *)

De ore ce la unu stipendiu de 100 fl. destinatu pentru unu tineru ascultatoriu de drepturi, a-fara de patria, in urm'a publicarei Concursului din 8 Septembrie a. c. n'a competitu, de catu singuru numai unu concurente, acarui concursu inse, nefindu provediuta cu testimoniula scolasticu recerutu nu s'a potuta lua in consideratiune, prin urmare, numitul stipendiu, conformu conclusului adus in siedint'a comitet. de astazi, dechiaranduse de vacante, se escrie prin acest'a de nou Concursu cu terminul pana in 31 Octobre c. n. a. c.

Concurrentii la susu numitul Stipendiu, pana la terminul mai susu indigitatu, au de a-si trimite la Comitetul Asociationei concursele loru provediute a): cu atestatu de boteziu, b): cu testimoniile scolast. despre progresul in studii, si in urma c:) cu testimoniie demnu de credintia despre lipsirea mijlocilor necesarie la continuarea studiilor.

Sabiul in 6 Octobre c. n. 1868.

Dela Comitetul Asociationei transilvane romane.

*) Cele alte diuari suntu rugate a reproduce in colonele sale acestu concursu.

35—1

Edictu.

Prin care Oprea Ithianu din Selisce si Dimitrie Frecea din Telisca, cari de tempu mai iudelungatu au parasit pre sociele loru legiuite Ann'a Ioanesiu Puschila si Elen'a Dimitrie Her'a din Selisce si se afla prebegindu in strainatate fara a se scai locul aflarii loru, se provoca ca in terminu de unu anu dela datulu de facia cu atat'a mai verosu sa se afle inaintea forului matrimoniale subscrisu, ca catu dupa espirarea terminului acestuia procesele divortiile incamineate la forul matrimoniale subscrisu se voru pertracta si otari si in absenti'a prebegitilor bărbati susnumiti.

Sabiul 25 Septembrie 1868.

Forul matrimonial gr-res alu tractului protopopescu alu Sabiului I.

I. Hann'a
Protopopu.

22—3

Concursu.

Pentru ocuparea statuiei vacante de Invatatoriu la scola populara gr. or. din comun'a Sacatura, Protopresbiteratulu Zlatnei de susu, cu salarju de 100. fl. v. a. leme de incalditu si cuartiru liberu.

Doritorii de ocupá numitul postu sasi trimite timbrate si francate atestatele loru, ca suntu de religiosea gr. or. ca au absolvatu Cursulu Teologicu sau Pedagogicu, pana in 14. dile Octobre a. c. la subscrisulu.

Campeni 31. Septembrie. 1868.

Ioanu Patitia
Protopop si Inspectoru
Districtualu in Campeni.